

生物專業俄文速成教材

中南區高等學校文理科教師暑期
俄文專業書籍閱讀速成班辦公室編印

一九五三年八月

目 錄

I. 第一階段

文 法

第一課	字母	發音拼音
第二課	動詞第一講：	動詞變位
第三課	名詞：	變格
第四課	名詞：	格的用法 前置詞
第五課	形容詞	副詞
第六課	動詞第二講：	動詞的體 動詞用法 數詞
第七課	代詞	小品詞
第八課	形動詞	
第九課	副動詞	字的構造

II. 第二階段

課 文

第一課	句法簡述
第二課	ПРЕОБРАЗОВАТЕЛИ ПРИРОДЫ
第三課	ЛЕС
第四課	БОРЬБА С БОЛЕЗНЕТВОРНЫМИ БАКТЕРИЯМИ
第五課	УСЛОВНЫЕ СЛЮННЫЕ РЕФЛЕКСЫ
第六課	СТРОЕНИЕ И ХИМИЧЕСКИЙ СОСТАВ КЛЕТОК
第七課	ОБМЕН ВЕЩЕСТВ МЕЖДУ КЛЕТКОЙ И ОКРУЖАЮЩЕЙ ЕЁ СРЕДОЙ
第八課	РАСТЕНИЯ И ЖИВОТНЫЕ — ЕДИНАЯ ЖИВАЯ ПРИРОДА
第九課	ДВА МИРА — ДВЕ ВОЗМОЖНОСТИ
第十課	КОСМИЧЕСКАЯ РОЛЬ РАСТЕНИЯ

III. 第三階段

獨立閱讀課本

第一課	ЕДИНОСТВО ОРГАНИЗМА И НЕОБХОДИМЫХ ДЛЯ ЕГО ЖИЗНИ УСЛОВИЙ
第二課	УЧЕНИЕ МИЧУРИНСКОЙ БИОЛОГИИ О РАЗВИТИИ КАК ПОЯВЛЕНИИ КАЧЕСТВЕННО НОВОГО
第三課	МИЧУРИНСКАЯ ГЕНЕТИКА
第四課	ДЫХАНИЕ РАСТЕНИЯ
第五課	ОРГАНЫ ДВИЖЕНИЯ МЫШЦЫ И СКЕЛЕТ.

I. 教材來歷：全部教材分爲三個階段，分別選自北京大學及武漢大學俄文速成班課本。

(1) 第一階段和第三階段完全採用北京大學教材。

(2) 第二階段包括北京大學和武漢大學兩方面的教材

A. 北京大學教材……第一課，第六課，第七課，第八課。

B. 武漢大學教材……第二課，第三課，~~第四課~~，~~第五課~~，
第九課，第十課。

II. 教材內容：全部教材共分爲三個階段：

第一階段：基本文法，包括生詞 620 個。

第二階段：課文十課，包括生詞 759 個。

第三階段：獨立閱讀課文五課，包括生詞 675 個。

共生字 2054 個。

第一課

今日的任務：

- (1) 認識 33 個字母，並會發音拼音，給重音後能正確念出字來：
- (2) 記住十個母音及其硬軟對應關係。

§ 1. 字母表

順序	大楷	小楷	發 音	名稱	英譯 文音	順序	大楷	小楷	發 音	名稱	英譯 文音
1	A	a	如 father 之 a	a	a	18	P	p	如 error 之 r	əp	r
2	Б	б	如 boy 之 b	бə	b	19	C	c	如 so 之 s	əc	s
3	В	в	如 vote 之 v	вə	v	20	T	т	如 tell 之 t	тə	t
4	Г	г	如 good 之 g	гə	gh	21	У	y	如 foot 之 oo	y	oo
5	Д	д	如 debt 之 d	дə	d	22	Ф	ф	如 full 之 f	əф	f
6	Е	e	如 yes 之 ye	e	yeh	23	X	x	如 haha 之 ha	xa	kh
7	Ё	ё	如 york 之 yo	ё	yoh	24	Ц	ц	如 mats 之 ts	цə	ts
8	Ж	ж	如 pleasure 之 s	же	zsh	25	Ч	ч	如 check 之 ch	чə	ch
9	З	з	如 zone 之 z	зə	z	26	Ш	ш	如 short 之 sh	ша	sh
10	И	и	如 meet 之 ee	и	ee	27	Щ	щ	如 shch	ща	shch
11	Й	й	如 hai 之 i	й		28	Ъ	ъ	硬音符號	ъ	
12	К	к	如 kind 之 k	ка	K	29	Ы	ы		ы	
13	Л	л	如 Look 之 L	эл	L	30	Ь	ь	軟音符號	ь	
14	М	м	如 my 之 m	эм	M	31	Э	э	如 egg 之 e	э	e
15	Н	н	如 pen 之 n	эн	N	32	Ю	ю	如 mute 之 u	ю	u
16	О	о	如 all 之 a	о	O	33	Я	я	如 yard 之 ya	я	ya
17	П	п	如 port 之 p	п	P						

§ 2. 字母的分類，——依照發音的作用，字母可分為三類：

一、母 音——母音又照發音時口腔的部分為硬母音及軟母音兩種：

硬母音	а	о	у	ы	э
	↓	↓	↓	↓	↓
軟母音	я	ё(е)	ю	и	е
	(йа)	(йо)	(йу)		(йэ)

這樣的分法，對於以後名詞，形容詞的語尾變化及動詞變位都很重要，學者須熟記。

二、半 母 音——用在母音以後，如 кита́й (中國) 與母音組成一個音。

三、子 音——一部份子音發音時，須聲帶振動，同時另一部份子音發聲時，無須聲帶振動。前者叫作有聲子音，後者叫無聲子音，爲了對子音的發音有更清楚的了解，現將相互對應之無聲子音和有聲子音排列如下：

有聲子音	л.	м.	н.	р.	б.	в.	г.	д.	ж.	з.
							^			
無聲子音					п.	ф.	к.	х.	т.	ш
										с. ч. ц. щ.

四、無音字音——只用在子音之後

硬音符號：(分音符號)「ь」用在子音和軟母音之間，表示「ь」前之子音與「ь」後的母音須單獨發音，如 объясне́ние。

軟音符號：「ь」——用以軟化子音，如 т 的軟化 ть, д 之軟化 дь (詳細用法見後)

§ 3. 俄文之拼音
俄文拼音表:

母 子 音	а	о	у	ы	э	я	ё	ю	и	е
б	ба	бо	бу	бы	бэ	бя	бё	бю	би	бе
в	ва	во	ву	вы	вэ	вя	вё	вю	ви	ве
г	га	го	гу	—	—	—	—	—	ги	ге
д	да	до	ду	ды	дэ	дя	дё	дю	ди	де
ж	жа	жо	жу	—	—	—	жё	—	жи	же
з	за	зо	зу	зы	зэ	зя	зё	зю	зи	зе
к	ка	ко	ку	—	—	—	—	—	ки	ке
л	ла	ло	лу	лы	лэ	ля	лё	лю	ли	ле
м	ма	мо	му	мы	мэ	мя	мё	мю	ми	ме
н	на	но	ну	ны	нэ	ня	нё	ню	ни	не
п	па	по	пу	пы	пэ	пя	пё	пю	пи	пе
р	ра	ро	ру	ры	рэ	ря	рё	рю	ри	ре
с	са	со	су	сы	сэ	ся	сё	сю	си	се
т	та	то	ту	ты	тэ	тя	тё	тю	ти	те
ф	фа	фо	фу	—	—	—	фё	—	фи	фе
х	ха	хо	ху	—	—	—	—	—	хи	хе
ц	ца	цо	цу	цы	—	—	цё	—	ци	це
ч	ча	чо	чу	—	—	—	чё	—	чи	че
ш	ша	шо	шу	—	—	—	шё	—	ши	ше
щ	ща	що	щу	—	—	—	щё	—	щи	ще

一. 子音在硬母音前硬讀, 軟母音前軟讀, 其中 д, т 二字母應特別注意.

A. д, т, 在硬母音前如:

да до ду ды дэ

Б. д, т 在軟母音前, 先拚上一個軟音符號 [ь] 再讀如:

дь лóшадь 馬
де (дье) дéло 事情
ди (дьи) дйкий 野生的
ть нить 纖維
те (тье) тéло 身體, 物體
ти (тьи) тип 類型

二. 幾個易混的拚音

ж. з. р. л. н. ц. ч. ш. с 等子音字母的發音容易相混, 下面把它們與硬軟母音一齊拚音, 以便看出區別

母 子 音	а	о	у	ы	э	я	ё	ю	и	е
р	ра	ро	ру	ры	рэ	ря	рё	рю	ри	ре
л	ла	ло	лу	лы	лэ	ля	лё	лю	ли	ле
н	на	но	ну	ны	нэ	ня	нё	ню	ни	не
ж	жа	жо	жу	—	—	—	жё	—	жи	же
з	за	зо	зу	зы	зэ	зя	зё	зю	зи	зе
ц	ца	цо	цу	цы	—	—	цё	—	ци	це
ч	ча	чо	чу	—	—	—	чё	—	чи	че
с	са	со	су	сы	сэ	ся	сё	сю	си	се
ш	ша	шо	шу	—	—	—	шё	—	ши	ше

註: ж. ш. ч. щ 等字字後 (1) 不能用 ы э 而以軟母... и. е. 代替. (2) 不能用軟母... я. ю. 以硬母... а. у 代替.

第一課 生字

編號

1. Кита́й	中國
2. объясне́ние	說明
3. ло́шадь (陰)	馬
4. де́ло	事情
5. ни́ть (陰)	纖維, 線
6. ди́кий	野生的
7. те́ло	身體, 物體
8. ти́п	類型, 型
9. стои́т	站着 (стоя́ть)
10. вопро́с	問題
11. вода́	水
12. явле́ние	現象
13. реа́кция	反應 (reaction)
14. фу́нкция	機能 (function)
15. те́ория	理論 (theory)
16. лабора́тория	實驗室 (laboratory)
17. биоло́гия	生物學 (biology)
18. цитоло́гия	細胞學 (cytology)
19. структу́ра	結構 (structure)
20. температу́ра	溫度 (temperature)
21. уже́	已經(副詞)
22. эволю́ция	進化 (evolution)

第二課 生字

編號

1.*	рабо́тать	工作	(work)
2.*	облада́ть	具有	(possess, own hold)
3.*	понима́ть	懂, 了解	(understand, relize)
4.*	игра́ть	玩	(play, act)
5.*	говори́ть	說	(say, tell)
6.*	зна́ть	知道	(know)
7.*	отвеча́ть	回答	(answer)
8.*	исчеза́ть	消失	(disappear, vanish)
9.	называ́ть	叫, 稱	(call, name)
10.	выделя́ть	分出, 排出	(discharge pick out)
11.	объясни́ть	(完) { 說明	(explain)
12.	объясня́ть		
13.	накопля́ть	積蓄	(amass)
14.	се́ять	播種	
15.	име́ть	有	(have)
16.	деле́ть	分開	
17.	стро́ить	建築	
18.	примени́ть	應用	
19.	измени́ть	改變	
20.	смотре́ть	看, 觀看	(look)
21.	лиши́ть	剝奪	
22.	разруши́ть	毀滅, 破壞	
23.	паха́ть	耕	
24.	ви́деть	看見	(see)
25.	ходи́ть	走	
26.	води́ть	引導	
27.	люби́ть	愛	
28.	корми́ть	飼養	
29.	существова́ть	生存, 存在	
30.	пользо́вать	利用	
31.	расхо́довать	消費	
32.*	реагиро́вать	反應	

33.*	регулировать	調整
34.*	механизировать	使……機械化
35.*	соответствовать	* 適合於……適應…
36.*	давать	給
37.*	питаться	吃, 靠……生活
38.*	быть	是
39.*	мочь	能
40.*	жить	生活
41.*	итти	走
42.*	вести	引導
43.*	расти	生長
44.*	брать	(未完)} 拿, 取
45.*	взять	
46.*	хотеть	想要, 希望
47.*	стать	開始, 變為
48.*	начать	開始
49.*	умереть	死
50.*	бить	打
51.*	лить	注, 流入
52.*	нести	帶
53.*	течь	流(以上為動詞)
54.*	я	我
55.*	ты	你
56.*	он	他
57.*	она	她
58.*	мы	我們
59.*	вы	你們
60.*	они	他們 (以上為代名詞)
61.*	напримёр (副詞)	例如
62.*	предположить	假定 (動詞)
63.*	пусть	讓, 聽其……(小品詞)

注意: (1) 本課中 1—8, 32—63 共 39 個字 (打「*」記號的) 應該第一天晚上記。

(2) 第二天晚上還應該記本課中生字 9—31 及第三課的 36 個生字。

第二課 動詞一講

重點:	1. 動詞兩種變位法 2. 動詞的特殊變位 3. 命令式 4. -ся 字尾動詞
任務	1. 記住: 二種正規變位法 2. 記住: -овать, -авать 及若干重點特殊變位動詞的變位. 3. 記住: 第一位命令式的意義 4. 記住: -ся 語尾動詞的變位.

§ 1. 動詞概論: 俄文中動詞是語尾變化的品詞, 除隨時間, 人稱及單複數而有不同的語尾之外(以上與英文同). 還因主詞三性(陽, 中, 陰)而改變語尾(這點與英文不同)

動詞按時, 數, 人稱, 性變化, 現在以 [обладать 具有] 作介紹如下:

1.	時	現在時 обла́дет 過去時 обла́дал 將來時 бу́дет облада́ть
2.	數	單數 $\left\{ \begin{array}{l} \text{обла́дет} \\ \text{обла́дал} \end{array} \right.$ 複數 $\left\{ \begin{array}{l} \text{обла́дают} \\ \text{обла́дали} \end{array} \right.$ 註: 三種時應都有數的變化
3.	人稱	第一人稱 $\left\{ \begin{array}{l} \text{я} \\ \text{мы} \end{array} \right. \begin{array}{l} \text{обла́даю} \\ \text{обла́даем} \end{array}$ 第二人稱 $\left\{ \begin{array}{l} \text{ты} \\ \text{вы} \end{array} \right. \begin{array}{l} \text{обла́даешь} \\ \text{обла́даете} \end{array}$ 第三人稱 $\left\{ \begin{array}{l} \text{он,} \\ \text{она,} \\ \text{они} \end{array} \right. \begin{array}{l} \text{обла́дет} \\ \text{обла́дают} \end{array}$ 註: 現在時, 將來時有人稱的變化, 過去時無人稱的變化

4.	性	陽性	л	облада́л
		陰性	ла	облада́ла
		中性	ло	облада́ло
		註：過去時單數有性的變化，現在時將來時及過去時複數都沒有性的變化。		

§ 2. 動詞的兩種變位，動詞因主詞人稱之不同，而變更其語尾，叫作變位(變人稱)，分兩類：

數	式 人稱	第一式變位		第一式語尾	第二式變位		第二式語尾
		рабо́тать 工作			гово́рить 說		
單	1	я	рабо́таю	—ю (-у)	гово́рю		—ю (-у)
	2	ты	рабо́таешь	—е́шь	гово́ришь		—и́шь
數	3	она оно он	рабо́тает	—ет	гово́рит		—ит
複	1	мы	рабо́таем	—ем	гово́рим		—им
	2	вы	рабо́таете	—ете	гово́рите		—ите
數	3	они	рабо́тают	—ют (ут)	гово́рят		—ят (ат)

下列動詞屬第一式變位

знать	知道
обладать	具有
понимать	懂，了解
играть	玩
отвечать	回答
исчезать	消失
называть	叫，稱

下列動詞屬第二式變位

делить	分
строить	建築
применить	應用
объяснить	說明
изменить	改變
смотреть	看

выделять	分出, 排出
объяснять	說明
накоплять	積蓄
сеять	播種
иметь	有

〔註1〕 字尾爲 -ать-ять 的動詞多屬第一式變位

字尾爲 -ить 者多屬第二式變位。

〔註2〕 屬第二式變位的動詞最後之子音爲噤音, ж, ш, щ, ч, 者, 因噤音後面不能寫 ю, я 故這些動詞的單數第一人稱和多數第三人稱不是 ю 和 ят, 而是 у 和 ат. 如:

лишить (剝奪) 和 разрушить (破壞)之變位

人稱 \ 數	單 數	複 數
1	лиш ^у	лиш ^{им}
2	лишишь	лишите
3	лишит	лишат
1	разруш ^у	разрушим
2	разрушишь	разрушите
3	разрушит	разрушат

〔註3〕 原動詞最後之子音爲 г, д, з, к, т, с, х, ск, ст 者變位時這些子音常變爲噤音. 其規律如下:

г, д, з → ж

к, т → ч

х, с → ш

ск, ст → щ

(a) 屬第一式變位者在各人稱都有變化的可能但這類動詞極少

例：пахать (耕)

位 \ 數	單 數	複 數
1.	пахáу	пахем
2.	пахешь	пахете
3.	пахет	пахут

(6) 屬第二式變位者。僅在單數第一人稱發生變化，因之，在子

音變爲嚇音的單數第一人稱須以 у 代 ю。

式 \ 數 人稱	第二式變位 видеть 看見	第二式變位 ходить 走	第二式變位 водить 引
單 數	1 виджу	хожу́	вожу́
	2 видишь	ходишь	водишь
	3 видит	ходит	водит
複 數	1 видим	ходим	водим
	2 видите	ходите	водите
	3 видят	ходят	водят

〔註 4〕 原動詞 ить 前之子音爲唇音 б. п. в. ф. м. 者如屬第二式變位時要在單數第一人稱加 (л) 于 б 等字母之後。

例： любить 愛

кормить 飼養

位 \ 數	單 數	複 數
1	люблю	любим
2	любишь	любите
3	любит	любят
1	кормлю	кормим
2	кормишь	кормите
3	кормит	кормят

§ 3. 動詞的特殊變位：

- 一. 凡以 -овать 結尾者變位時把 -овать 變爲「у」再照第一式變位法加以「ю」「ешь」「ет」.....

существовать 的變位 (生存, 存在)

人稱 \ 數	單 數	複 數
1	я существ-ую	мы существ-уем
2	ты существ-уешь	вы существ-уете
3	он оно она существ-ует	они существ-уют

下列各動詞都依照上法變位

реагировать 反應

пользовать 利用

регулировать 調整

расходовать 消費

соответствовать 適合

механизировать 使.....機械化

- 二. 以 -авать 結尾者變位時把 вать 去掉再加 ю, ёшь ёт ём ёте, ют 例
如 давать 給之變位

數 位	單 數	複 數
1	даю	даём
2	даёшь	даёте
3	даёт	дают

- 三. 特殊變位的動詞： 有若干動詞的變位法是特殊的，須個別去記其中
大多數 單數 第一人稱語尾爲 у 不是 ю.
複數 第三人稱語尾爲 ут 不是 ют.

動詞 原體	時 數 位	現 在		過 去			
		單 數	複 數	陽	中	陰	複
быть 是	1	бۇду	бۇдем	был -ло -ла -ли			
	2	бۇдешь	бۇдете				
	3	бۇдет	бۇдут				
мочь 能, 會	1	могۇ	можем	мог могло могла могли			
	2	можешь	можете				
	3	может	могут				
жить 生活	1	живۇ	живём	жил -ло -ла -ли			
	2	живёшь	живёте				
	3	живёт	живут				
идти 走	1	идۇ	идём	шёл шло шла шли			
	2	идёшь	идёте				
	3	идёт	идут				